

טון דער לעצטער מינוט
 ווי מיר ווערן געווייזן, האט זיך דער קרוינס אין מאגיסטראט אויף פארשארפט, אז דער "וואסער" האלט זיך ביים אָן געבן אין דעמיטיע און מעליער, אז דער שטאָט ראָט זאָל צוליב דעם סאָ-גאָנדרעלעאָן ווערן.
 גענויערס אין קונסטליק נומער.

פריאזער וואכנבלאט

Biała-Podlaska, dnia 24 kwietnia 1936 r.

ביאלע-פאָלד, מאַנטאָג פ' תוריע ומצורא תרצ"ו, 24 אפריל.

Kino Dźwiękowe „ALBA”

דעמאָנסטריט פון היינט אָן ביו מאַנטאָג דעם 27 ה. מ. דעם באַרימטן שלאַנג פון סעזאָן מיט דאָלאָרעס דעל ריאָ אין דער הויפט ראָל א. ג.
„קאַריאַקאַ” ≡ **„KARJOKA”**
 פון מאַנטאָג, דעם 27-טן ה. מ. ביו דאָנערשטאָג דעם 30-טן ה. מ. אַ ווידער-פּראָצענטירטער יידישער פילם, שפּראַך און געזאַנג אויף יידיש א. ג.
„בּר = מצוה” ≡ **„BAR-MICWA”**
 די סעזאָן; מאַנטאָג, דינסטאָג און מיטוואַך פון 5 נ. מ. ביו 11 אונט.
 פון דאָנערשטאָג דעם 30 ה. מ. דער ערשטער פילם אין נאַטירלעכע קאָלירן. אַ וועלט-באַרימטער שלאַנגער אַ פילם, וועמענס עמאָצ. מאַמענטן געדענקן זיך לאַנג א. ג. **„דער קאַפינעט פון וואַקס פיגורן”** — **„Gabinet figur woskowych”**
 שבת, דעם 2 מאי וועט דעמאָנסטריט ווערן פון 1 ביו 5 נ.מ. גאָך אַמאָל **בּר = מצוה**
 פון מיטוואַך דעם 4-טן ביו דאָנערשטאָג ד. 7 מאי
 אַלע קינא-באַזוכער וועלן קראַלען באַווונדערן דאָס גענאַלע ווערק פון באַרימטן ריזשיסער פּראָפ. מאַקס ריינהאַרץ א. ג.
„אַ חלום פון אַ זומער-נאַכט”
 לויט **שעקספירן**

Kino Dźwiękowe „TĘCZA”

דעמאָנסטריט דעם פּרעכטיקן פּוילישן פילם מיט דימיטש און וניש אין די הויפט-ראָל א. ג.
„דאָדעקא אויפן פּראָנט” ≡ **„DODEK NA FRONCIE”**
 פון מאַנטאָג דעם 27-טן ה. מ. **„דער לעבעדיקער משפּוח”** ● **„Żywy Zastaw”**
 מיט דער זעקס יאָריקער **שירליי טעמפלע** אין דער עפּין פון דאָנערשטאָג דעם 30-טן ה. מ. דער וועלט-באַרימטער פילם פון שפּיאַנאָש-לעבן א. ג.
„די ליבע פון פּרל' דאָקטאָר” ◀ **„Miłość Dr. Freulein,”**
 פון מאַנטאָג דעם 4 מאי, די מוזיק-קאָמפּאָזיציע א. ג.
„די גאָלד = זוכערקעס” ≡ **„Poszukiwaczki Złota”**

אַ האַרציקן מו"ט און אַ צופרידן גליקליקן צוזאַמענלעבן ווונטשן מיר אונזער קויין **ישראל שוואַכואַם** מיט פּרל' **יוכבד גינעלמאַן** חיים גרינבערג און פּאַמיליע (יאָדו)

אונזער ליב קויין **ישראל שוואַכואַם** צו זיין חתונה מיט פּרל' **יוכבד גינעלמאַן** ווינטשן מיר אַ גליקליקן צופרידן צוזאַמענלעבן. די עלטערן - פיל נחת משה גרינבערג און פּריו (יאָדו)

צענטראַלער סוואַריס-פּאַרטיין אין וואַרשע - אָפּט. אין ביאַלע.
מעלדונג!
 מיר מעלדן דערמיט, דאָס דער סוואַריס- און קליינהענדלער-פּאַרטיין איז דע-אַרגאַניזירט געוואָרן. דעם 15-טן ה. מ. איז פּאַרגעקומען אַן אַלגעמיינע פּאַר-זאַמלונג, וועלכע האָט אויסגעוויילט אַ נייע פּאַרוואַלטונג, רעוו. קאָמיסיע און שידס-געריכט.
 דער פּאַרטיין טרעט צו צו אַן אַקטיווער טעטיקייט. סווערט פּאַראַדנאָ אַ מאַסנעווייזע רעגיסטראַציע פון אַלע האַנדלס-עלעמענטן, פּדי צו שאַפן אַ שטאַרקן פּאַרטיינישן פּראָנט.
 די רעגיסטראַציע קומט פּאַר וונטאָג, דעם 26 ה. מ. פון 4 ביו 6 נ. מ. צייטווייליק אין לאָקאַל פון דער קהלה, בריסקער 6.
 קונסט און רעגיסטריט אײך אין אײערע אײגענע אײנטרעסן.

מעלדונג!
 אדוואַקאַט ד"ר א. פּראַנדט
 נעוו. אַפּליקאַנט פון אַדוואַ. ד"ר פּעלדמאַן
 וואָס איבערגעטראָגן ווין אדוואַקאַטן-קאַנגעלעריע פון שעדלעך קיין **ביאַלע** **גראַמבאַנאווער 15** (ראָג פּראַסטע).

צו פּאַרטיינגען אַ גרויס צימער
 אויף אַ ווינג, מאַנאָוין אַדער וואַרשע. 5, וואַלענטי 23. אינפּאַרמאַציעס ביי מ. פּעלדמאַן פּל. וואַלענטישטי 5 נים. 5.

טיף זערשיטערט צוליבן פּריציטיקן טויט פון אונזער אומפאַרגעסלעכער טרייע מומע
סימעה לאה קדאש
 (פון דער היים האַכמאַן)
 וועלכע איז געשטאָרבן דעם 31 מערץ ה. י. אין ניו-יאָרק, הייבן מיר אויס דער טרויערער פּאַמיליע אונזער טיפּטן מיטגעפיל
 פ. וויערניק און פּאַמיליע.

געזעלשאַפֿטלעכעס

אינדריקן פון אַ שאַפֿר איבער די ביאָלעך געזעלשאַפֿטלעכעס

מיר האָבן געהאָט אַ גאַנץ גרויסן יום-טובֿ הייליקן אָווי, אַז אַפֿילו נאָכן באַזוכן אַ אַלן קינד מיטן נייעם, נאָכן אַרבעטן זיך אַרום ציך, נאָך דעם, נאָך יענעם, און נאָך אַלץ געבליבן צופֿיל צייט.

נישט אַרבעטן וואָס צו טון, האָבן געזען מיט אַ וואָלדאָסן פֿראש נישט. וואָלדאָסן האָט עס אָפּגעשאַפֿט דעם, מנונג: צו כוּסידירן די ייִדישע ביבליאָטעק און די ייִדישע ראַטמענער פֿאַרשטיין וועגן דעם.

פֿיל און פֿאַרשלאָסן איז געווען דער שאַפֿר-ראַט בעת דער וויכטיקער זיי-צוג. וואָסערדיק זענען אַלע געוואָרן בעת דער אַרבעט ווינאָרד העט פֿאַרטיילט, לעגט צו כוּסידירן די ייִדישע ביבליאָטעק, אַ נייע שטראָם כּוח און צו-געלעבט אַז אַלע ראַטמענער, די וואָס פֿאַרלאָרן זיך אַלס אייביקע דעמפֿ-קראַפֿטן, ליבעראַלן, פֿילאָסאָפֿיען האָבן גלייך מיט אַלע אַנטווערטיקע געשטימט קעגן, איין ראַטמענער, אַ פֿרענדי האָט פֿאַרעלעבט אַז צו כוּסידירן, "הרבות", נאָר אַרבעט ווי צו פֿאַרטיילן מיט דער שטאַטישער ביבליאָטעק (אָס, אַפֿילו דער בירגערמייסטער, וועלכער איז די גאַנצע צייט געווען שטיל און נישט גענומען קיין וואָרט, האָט אויך גענו-מן אַן וואָרט צו דערציילן, אַז... מען וועט גרינגען אַ געשאַפֿטע ביבליאָטעק. דער פֿאַרשלאָסן פֿון ראַטמענער ווינאָרד, ראַט האָט באַקומען אַ שטימע פֿאַר און ערלעבט אַפֿענעווערטיקע אונזערע בירגער-מייסטער האָט נישט געהאַט קיין מוט צו שטימען אַר און נאָר זיך אָפּגעבליבן דער ווינאָרד-בירגערמייסטער, וועלכער האָט געפֿירט די יוזונג, האָט ביי דעם פּונקט פֿאַרזאָרנט אַז 4 פֿאַרשטימונגען, און ס'איז קלאַר געוואָרן, אַז דער ביאָלעך שטאַט-ראַט מיט זיין רויקן גרויסן פּאַרשעט, האָט נישט קיין 200 וואָסעס פֿאַר ייִדישע ביבליאָטעקן.

אין טאַטאַראַען האָט שטאַטס-מלחמה, וואָס זענען באַהויבט מיטן גייסט פֿון שטיחה-פֿאַרבראָט. טערשן ליער-רעס-וינאָרד, וועלכע האָבן נישט קיין פֿאַרשטענדענע פֿאַר קיין קלאַסער, מערשט אַ בירגערמייסטער, וועלכער האָט באַוויזן די קונסט צו באַקומען די אַיִם נויפֿליקע ייִדישע ראַטמענער אונטערשטיצונג פֿאַרן פֿרייע פֿון אַ שטיכעל פֿאַרוואָס איז ער אַווי?

פֿאַרזאָרן האָט מען דעם ענין אינ-גאַנצן פֿאַרנעסן. היינטיק יאָר האָבן אונזערע אויבאָרטישען, וועלכע די נעמט ביי יעדן פֿריי-געבן, וואָס איז דאָ צו פֿאַרנעמען דאָס מירנעסע נישט געטון זענען קלחא דעסחא און נישט זענען דער וועלכער קיין אַ נש, וואָס אונזערע ביאָלעך און פֿאַרזעיקע, וועלכע קומט דעם אמתן ייִשר-ח פֿאַר זייער ברייט האַרציגקייט שטיצע אונזערע ייִדישע אַנטשלאָסן. פֿאַר זייער אינטערעס, וואָס זיי ווייזן אַרום פֿאַר דער קלאַס פֿון זייערע ברודער און שוועסטער און דער אַלעסער היים

ביי נישט איינעם שטעלט זיך די פֿראַגע וואָס בינדט איינשטעל אַווי שטאַרק די ביאָלעך יידן פֿון אַמעריקע מיט דער ביאָלעך פֿון היינט מיט וואָס זייערע פֿאַרנעם און עס, אַז מענטשן, וואָס האָבן זיך דער אינטערעס יונגט פֿאַר-לאָזט אונזערע שטייט נישט וועלען און אַ הוללה און כּעס אַמיר מיט אַ נש-פֿאַרענעם געמיט, און האָבן אַנטווערטיק און דער נייער וועלט אַ נייעם לעבן גאַנץ אַרבעט פֿאַרזעיקונג, אַז אַ גאַנץ אַנדערש אַנטשטערט, אַז אַז זיי מענטשן נעמען אויף זיך דעם פֿיל, אונטערשטען אונזער שווערן, מיט אַרזות

אין באַשלאָסן מאַכן אַ שאַפֿר און די ביאָלעך געזעלשאַפֿטלעכע אינטערעסעס, פֿרי זיך און אַפֿשר אויך די לעזער פֿון "ביאָלעך וואָס זענען אַס" צו באַקומען מיט זייער טעטיקייט.

דעם ערשטן באַזוך האָבן איר גע-מאַכט אין

מושב = זקנים

די אַלטע אונזערע זענען אין אַ נש-טויט שטימונג. יום-טובֿ איז געמאַכט גאַנץ פֿריי, די צימערן זענען צוגערוימט וואָס וואָס רעגנט אַרײַן "פֿאַביסלע", איז נאָר צייטווייליק, בשעת ס'נייט אַ רעגן, אַווי נישט.

ערב יום-טובֿ איז געווען ביי זיי דער ווינאָרד-בירגערמייסטער, עטלעכע קאַממעס-מיטגלידער און מען האָט זיך געמיינעט פֿאַרזאָרעט. דער ווינאָרד-בירגערמייסטער האָט אַפֿראַמאָוישט, ווייזן, צוקער, פֿיש פֿלייש, פֿאַרמאַנאָן אייער און האָט זיי געוואָסן אַ גוטן יום-טובֿ און לאָג גע יאָרן. דאָס לעצטע פֿרייט די אַלטע מער ווי אַלץ, מען האָט מיר דערט אינפֿאַמירט, אַז נאָר בקרבֿו כּרעט צו דער קאַממעס איבערצובויען דאָס הויז אין וועלכן ס'געפינט זיך היינט דער מושב-זקנים און פֿאַרזעיקער, פֿרי אויפֿצוגעבען נאָך עלענדע זקנים-וועלכע וואָלענען זיך אַרום הונגעריקע און דאַכלאָזע.

דער קאַממעס האַפֿט, אַז די אַקציע, וועלכע ער גייט מאַכן וועט געניצען די אונטערשטיצונג ביי ביאָלעך און ביאָלע און לאַנדסלייט אויף עמינאָרציע. ווינאָרד די אַלטע אַ גוטן יום-טובֿ און דעם זקן ווינאָרדסקי אַ דאַנק פֿאַרן אַפֿריכטן דעם סדר, האָבן איר מיר אַריינגעשאַפֿט דערנעבן און

ייִדישו שפּיטאַל

דאָרט האָט מיר אויפֿגענומען דער אינטערנעט האָט ליינעראַנט, וועלכער האָט דערקלערט, אַז היי יאָר האָבן זיי געבראַכן דעם לאַנג-גענומענעם מנהג, ווייל אַלע יאָר שליסט נען פֿאַר פּסח דעם שפּיטאַל, אויף "עמאָנט" און דער רעמאָנט דויערט ביזן טיפֿן זומער.

היינט האָט מען נישט געשלאָסן דעם שפּיטאַל אַלס פֿרוכט צו זען, צו די ביאָלעך ייִדישע געזעלשאַפֿט וועט זיך מער מיטן ענין שפּיטאַל פֿאַראַנטער-טיקן.

ה' ליינעראַנט אינפֿאַמירט מיר, אַז קרבֿו וועט זייער שפּיטאַל אַנגאַשיין אַ פּענציעלן מענטש, וועלכער וועט, איינ-קאָסירן" ביים קאַסיר פֿון דער גמיע

ווינאָרד פֿרעזעס ה' קאַשמאַכער דעם כּסום, וואָס די קהלה גיט דעם שפּיטאַל, ווייל אויב אַנדערש וועט דער שפּיטאַל-פֿאַרשלאָסן אינגיכן זיין פֿאַרנומען מיט "לוי-קיי-גיי" און דעם שפּיטאַל וועט מען, רעמאָנירן".

ה' קאַשמאַכער, וועלכער איז אַנ-ווערדן געווען ביי דעם שמועס, האָט זיך פֿאַרענטפֿערט, אַז די גמיע וועט מוון אַנגאַשיין אַ שטאַב סקאַר-העק-ווערשאַפֿט און כּרי איינצומאַכען ביי די ביאָלעך עטאַט-צאָלער זייער עטאַט זאָרן (פֿרייוויליק" צאָלן זיין).

אַלעמפֿאַלס, היי יאָר האָט מען דעם שפּיטאַל נישט געשלאָסן און די קראַנקע נישט געשיקט, אַ היים". דאָס וואָס דער שפּיטאַל איז געווען טעטיק יום-טובֿ ברענגט אַרײַן אין אַ פֿאַנטאַזיע-שטימונג, פֿל-צולויבן און האָפֿן, דאָס אַנזענער פֿל-צולויבן וועלן ענדלעך זען, אַז אַווי ווייטער קאָן עס נישט גיין, און מען וועט שאַפֿן אַ סאַטישן שפּיטאַל-קאַמי-טעט, וועלכער וועט זיך פֿאַרנעמען מיט דער אַווי וויכטיקער אינטערעסע און איר אַוועקשטעלן אויף זיכערע יסודות.

פֿון שפּיטאַל בין איך אַוועק אין דער זעלנער קיך

די צאָל ייִדישע זעלנער, וועלכע דינען אין היינטיגן יאָרן איז כּעס אַ דריי-פֿאַכיקע ווי כּיט אַ יאָר צוויי אי-ריק. עטלעכע און זיבציק זעלנער האָבן געזאָסן פֿון דער זעלנער-קיך איינגע-אַרדעט דורך זייער גמיע.

די קהלה-פֿאַרוואָלטונג, הנם זי לייט פֿון אַ שטאַרק געלט-מאַנגל, האָט דאָך די זעלנער-קיך פֿאַרזען מיט אַלעם נויטיקן, אַווי, אַז די ייִדישע זעלנער זאָלן זיך אַרבעטן אַז נאָר אין די סדרים האָט געפֿירט דער מ"צ ר' משה אושען. ער האָט אויך גע-האַלטן פֿאַר זיי אַ רעדע וועגן דער אַ-דייטונג פֿון כּח פֿאַר אַזאַ פֿאַלק ווי מיר זענען עס, פֿאַר אַ פֿאַלק אין גלות. ס'איז צו באַמערקן, אַז אויף קיין שום אַרט האָט זיך נישט אַווי געפֿילט דאָס געזעלשאַפֿטלעכע אָפּגעשטאַנענע פֿון ביאָלעך ווי אין דער זעלנער-קיך.

ביי אַ ביסל מער פֿאַראַנטערעסירונג מצד עטלעכע פֿאַרזעלעכיקייטן, וואָלט זיך זעלנער-קיך וויכטיק געקאָנט פֿאַר-וואַנדלט ווערן אין אַ זעלנער-היים, ווי דער ייִדישער זעלנער וואָלט געזאָגט אַ פֿאַרזעיקע טיכבה צו פֿאַרברענגען אַכט טאָג.

אין אַנדערע שטעט איז אַנגענומען צו מאַכן באַזוכן אין דער זעלנער-קיך צו סערווירן פֿאַר די זעלנער, מיט איר וואָרט צו שאַפֿן זיי אַ געמיטלעכע טיכבה. ביי אונז איז געווען אַ גוטע

זעלנער-קיך" און מער נישט. זיין דער זעלנער-קיך, האָבן אויך געזאָסן 13 ייִדישע אַרעסטאַנטן, וועמען מאַקאָ אַריינצואַרײַטן פֿען אין טורמע אַרײַן און 10 סחם אַרעמע האָבן פֿאַרוואָסן צובילט עסן.

דיין האָט דער קהלה געקאָסט אַרײַם 2000 ליל.

פֿאַרן איינצורעדן די זעלנער-קיך קומט דער גמיע-פֿאַרוואָלטונג, באַמט אַ דאַנק און לאָמיר האָפֿן, אַז די זעלנער געזעלשאַפֿט וועט איבער אַ יאָר צו די ייִדישע מיליטער-לייט זיין צובילט מער געזעלשאַפֿטלעכע...

אַלפֿאַנטס

דעם ווייטערן טייל פֿון יום-טובֿ-שפֿאַ-ציר, וועלן מיר געבן אין צווייטן נומער.

דאָס געזעלשאַפֿטלעכע לעבן אין לאַמאַז

(פֿון אונזער קאַרעספֿאַנדענט)

גלייך נאָך די טרויעריקע געשענישן אין פֿאַרשטיק און אַרומיקע שוויבס, האָט זיך געשאַפֿן אַ זינגלעכער הילפֿס-קאַממעס פֿאַר די שטיטיקער קרובות" ביי דער קהלה-פֿאַרוואָלטונג אין לאַמאַז. אין קאַממעס פֿאַרזעיקן זיך פֿאַר-שטייער פֿון פֿאַלגנדע אַרבעט-זאָציעס: צוויינס, מורח, הלויץ, אַגודה.

דער קאַממעס האָט אַדורכגעפֿירט אַן אַקציע, אין רעזולטאַט פֿון וועלכן ס'איז נומאַלעט געוואָרן 43 וואָסעס טלובת פֿאַרזעיקן.

דער קאַממעס האָט אויך דעלעגירט צוויי פֿון זיינע מיטגלידער קיין רוסלאַנד און אויך דאָרט איז געזאַמלט געוואָרן 20 וואָסעס.

דער כּסום פֿון 63 ליל, איז איבער-געוויזן געוואָרן אין דער רעדאַקציע מאַקאַנט.

אַ לאַמאַזער

וואָס שרייבט מען אונז פֿון ראַסאַש

וואָס אַקאַש איז שוין לאַנג אַ געביט, ווי די כּליגאַנטע הערשן איבער די יידן כּעסע זיי אומפֿאַרשטאַמט. אויסהאַנגיק שויען אין די ייִדישע הייזער, שלאַנג יידן, נאכאָוואָרן זיי שטיינע זענען גע-שענען און וועלכע מלעגט שוין באַלט נישט קיין אַכט. ווי נאָר קומט דער אַונט ווערן אין ייִדישע הייזער פֿאַרהאַקט די טירן און פּענסטער און דאָס לעבן ווערט ווי אָפּגעשטאַרבן. ס'וואָלט דאָך געזען, אַז די זיכער-הייטס-וועלט זאָל און דערמיט פֿאַראַנטערעסירן און אונז באַפֿרייען פֿון אונזערע פֿיינדיקער.

אַ ראַסאַשער

מעגני-דיומא און ביי שענע יום-טובֿ-דיקע סעודות האָבן די זעלנער פֿאַר-בראַט גאַנץ יום-טובֿ, האָבן די זעלנער צוויי מאַל אין טאָג געגעסן אין דער זעלנער-קיך. אויסער דעם האָט יעדער פֿון זיי באַקומען אַ פֿרישטיק. וועלכעס זיי האָבן שטימענומען אין די קאַטאָן. אויך די ייִדישע אַרעסטאַנטן אין דער היינטיגער פּיסה זענען פֿאַרזעיקט געוואָרן מיט כּשרע און יום-טובֿ-טיקע מאַכעלס. בכלל, האָט זיך היינטיק יאָר אונז זען קהלה מער פֿאַראַנטערעסירט און האָט די מעזח-חיים פֿאַרזעיקט דורכ-געפֿירט אין אַ ברייטן פֿאַרנעם אַ כּך מער איבער אירע פּינאַנץ-מעגלעכקייטן. עס קומט זי צו זאָגן יישר - כּחכם, ביאָלעך קהלה!

בכלל דער יום-טובֿ אַרבעט רויק און שטיל אויסער קליינע עמט-נעשן צוליב פֿאַרנעם אין כּהנים, מסחר מיט הייזן, וואָס ס'דייער יידן האָבן חו"מ"ה געפֿירט, אַ מלך אביון אַרער אליהו הנביא און אַ ייִדישן אַנטיסעמיט וועגן וועלכן איך וועל דיר שרייבן אין מיינ קנעפֿטען ברויערלע.

יידן אַרזות

צויעט און צעשפּרייט אויסן גאַנצן כּדור האַרץ, די צעטיילונג איז אַפֿער בלויז אַ סעכאַניש אַ אויסטרעלעכע אַ טערי-טעריאַלע די גאַנצקייט פֿון עס-ישראל איז נישט פֿאַררירט געוואָרן אויף קיין האָר, נאָר גראַד פֿאַרזעיקט די נשמות פֿון די איינצליגע טיילן טראַגן אין זיך די אייביקע בענקאַפֿט נאָך פֿאַראַייניקונג און וואָס ווייטער אין שטח עס געפֿונען זיך די איינצליגע טיילן, אַלץ פֿאַרזעיקט איר די געזעלשאַפֿט, אַלץ פּענסטער פֿילן זי זיך צו זאַמענענענען מיטן כּלל.

אַ גרויסן יישר-ח קומט די ביאָלעך ברידער אין אַמעריקע, אַ דאַנק די 100 דאָלאַר, וואָס די ביאָלעך אין דעטראַיט האָבן אַרבעטן פֿאַרנעם און אַ דאַנק די 10 פּונט, וואָס דער "דושיאַניט" האָט געשיקט פֿאַר דער "סח-מאַרז" האָבן זיך גלייך געמעלדעט אונזערע אויטאָריטעטן און זענען ביי"ה געוואָרן מחלקים און אַ דאַנק דעם האָט די גמיע היינטיק און איינצולעבן אויף גאַנץ פּסח אַ ועל-נער-קיך, ווי דער "דומ"ין ר' משה אושען האָט פֿאַר אַ אַכציק זעלנער אַגענעריכט די סדרים, גערעדט פֿאַר זיי

באַלענדעס וואָגן, זייענדיק אַווי ווייט פֿון אונז נישט נאָר לויטן שטיין, נאָר אויך לויט דער גאַנצער איינשטעלונג זייערע צום לעבן, לויט זייער נאָצער מענטשאַליטעט?

צווישן די אַידעלע מיטלעלעכער, זע-נען געווען דאָ אַזאַלע, וואָס געדענקען ביאָלע ווי זיך אַ חלום אין האָבן אַפֿשר אַפֿילו קיין שום נאַגעטע פֿריינט נישט און דאָך טיילן זיי אונזערע סדרים מיט אַ זעלענע אַידעלע און העלפֿן אונזערע אינטערעסעס יאָר אויס יאָר אין מיט אַ פֿינטלעכקייט, וואָס איז צו באַווענדערן.

און ווען מען געדענקט, אַז דאָס זע-נען מענטשן פֿאַרנעמען מיט זייערע געזעפטן, סדרים, האַנטווערקער און אַרבעטער, מוז מען נאָך מער באַוויי-זען זייער פֿאַרנעם און אַ קאַמער זיך מיר יישר - מוז מען זיך שעמען נאָר אַ כּן היינטיק יידן, ביי וועמען די אַרבעט פֿאַרנעמען גוט קאָנט רויק שלאַפֿן.

פֿרעגט זיך טאַקע: וואָס איז די סיבה פֿון אַז דער הערליכער דערשיינט זיך דער אַמעריקאַנער געזעלשאַפֿטלעכקייט? אויף דעם איז דאָ נאָר אין ענטפֿער: דער גורל האָט דאָס ייִדישע פֿאַלק

פון ביאלער לעבן

פון געריכט = זאל

די קהלה דארף נישט אויס- טוישן קיין פלאַטענען אויף שחיטה

מיט א צוויי צוריק האָט דער הינער שטייער-אָמט צוגעשיקט צו די גמינע-פאַרזאַמלונג אַן אויפגאַבערונג אויסצו-קיפן פאַטענען אויף שחיטה, די קהלה געבן דעם ענין צו אַנטשיידן איבערגע-געבן דעם קרוינ-געריכט. דער פאַרטיי-דיקער אַרום-אַקאַדעמיקער שטיצער ויך אויף אַן ארטייל פון דעם געזעצט, געריכט, האָט אויפגענומען, אַז שחיטה אַלס רעליגיעזע אונטערנעמנען, אונטערלייגט נישט דער פאַטענטן-פאַרמיליטונג. דערביי האָט אַרום-אַקאַדעמיקער ריכטיק באַמערקט, אַז אין זייער פּאַל פון דערצירן, די גמינע פון דעם געזעצט, האָט נישט דאָס פּאַטענט-פאַרמיליטונג.

דאָס היינט געריכט האָט גענומען צו קענטיש זיין שטעלונג פון אַרום-אַקאַדעמיקער און אויך אויף ארטייל באַפרייט די קהלה פון דער פאַטענט-פאַרמיליטונג.

פאַר שטעלן א ווידע = שטאַנדיג דער מאַכט

ווען דער קאָנטראַלער פון די וואַגן האָט אין געוועב פון פּרוי טויבע ראָזנבלעך, אין פּינששאַץ, געוואלט אַדורכפירן אַן אַפּעלעכע קאָנטראַל פון די וואַגן, האָט זי אים אוועקגען מיט איר טאַקטער געשטעלט א ווידערשטאַנד, אַנדערשט אים גלייכצייטיק, באַדרייט. דאָס וויכטיגע שטעטלישע געריכט האָט די דעמואַסט פרוי מיט איר טאַקטער טאַרטיסט און 2 חדשים אַרעסט. אַפ-לעגנדיק זי שטראַף אויך 3 יאָר.

צוויי וואַכן אַרעסט פאַר געבן קאַבאַר

דער פּראָפּאַגאַנדאַ-אָמט געבן פון גמינע זאַבלאַציע האָט דעם טאַראַקסטע-פאַכטן וו. נאָוואַטשינסקי, וועלכער האָט אים אָנגענומען אַ ביטע אַוועקגעלעגט אַלס הילף-אַרבעטן 10 יאָר. די נאָוואַטשינסקי, וועלכער האָט שוין פּריער אַרבעט געווען אַנדערע גע-לעגנהייטן געוואָרנט דעם דעמאָקראַטן גרויסע עטלעכע, האָט אַרבעטן, האָט אים באַפרייט ויך אויף עדות, אָנגעקלאַגט דעם גלח און געריכט, וועל-כעס האָט אים באַמערקט אויך צוויי וואַכן אַרעסט מיט אַפּלעגן די שטראַף אויך דריי יאָר.

די יודישע געזעצט אין ביאלע פאַר- שפּרייטן דעם אַנטיסעמיטישן דויערטיק נאַרדאַווי

אַן אַנגענומען שפּייז און קאַליראַל-געזעצט און אַ געוויסער קאָמיטאַטער אין ביאלע קיפן אין וואַרשע אויף פאַקט-פאַקט (מאַקאַדאַטור) די אַנטיסעמי-טישע יודנער-פּאַרטיי צייטונג, דויערטיק נאַרדאַווי, איינפאַקטירט אין דעם ביליאָן פּאַרשידענע חבורות, פאַרשפּרייט זיי און אַ רוב וויסן זיי זיי נישט יודישע קומע דאָס טראַי יראַל-דיקע פּלעטש, וואָס פּרעגט די יודישע חסידים אַליין פיל שפּרין. — די אַדמיניסטראַציע פון דויערטיק נאַרדאַווי, פאַקטירט און פאַרשפּרייט אַ פּאַק-פאַכער מיט אַ פאַר-באַשפּרעכטן אויפן קלאַג-גבוי עס אויף דעם וועג צו פאַרשפּייטן. די יודישע חסידים, וועלכע דאָס דויערטיק פאַקט-פאַכער, האָבן פאַרשפּרעכט און געוויסע קעגן ווערען אייגענע איינפאַכער. מיר וועלען די דויערטיק יודישע אַנטיסעמיטישע און אַנטיסעמיטישע און אַרבעטן די וועלען נישט אויפגעבן צו פאַר-שפּרייטן דאָס הונד-פאַכער, וועלן מיר ווערען נישט אַרעסטירט.

נאַר פּרעמדע זינד...

אין אַן אַפּעצט שטאַל אויפן הויף פון

די געוויסע 50.000 זענען געפאַלן אויף די נומערן 182.097 אין פּאַסיאָוויץ, 64.031 אויף פּראָצע און 28.798 אין וואַרשע. צו 20.000 זענען געפאַלן אין די פּאַסיאָוויץ פון די לעצטע 54.526 און 143.021 אין וואַרשע, 86.619 אין פּראָצע און 12.540 אין קראַקע און 190.650 אין זאַרעמבאָרג, גאַרליצע, ציעשין און פּלאָטע.

און לעצט דאָס טעגלעכע געוויסע צו 25.000 זענען געפאַלן אויף די נומערן 166.758 (ה"ה) דויענגעלעכע, י. מ. און ס. ג. פון וואַרשע ווי אויך א. נאָפּאָס פון לעכאַוויץ, און 20.688 און 76.228 אין וואַרשע.

אויכען, וועלן שוין דעם 7-טן מאַי. ה. ה. היינט ויך אַן די צייג פון דער 4-טער קלאַס מיטן הויפט-געוויסע פון מיליאָן זענען דאָרף זיך אַלזאָ צו-אַליין מיטן באַנייען די לעצטע דער שוועריקייטן ביי דער צייג פון מיליאָן.

Ćwiczenia oficerów i podchorąż. rezerwy

Minister Spraw Wojskowych zarządził powołanie w roku budżet. 1936/37 na zwyczajne ćwiczenia wojskowe na całym obszarze Rzeczypospolitej oficerów rez. i podchorążych rez. następujących korpusów osobowych:

Oficerów rezerwy Piechota

z rocznika 1902 tylko tych co otrzymują imienne karty powołania promocji 1931 (łącznie z zaliczonymi do tej promocji rocznikami) promocji 1933, 1935, z promocji zaś 1932 — tylko tych którzy nie odbyli 2 ćwiczeń oraz z promocji 1934 tylko tych, którym zostały odroczone ćwiczenia do roku budż. 1936/37.

Kawalerja

promocji 1931, 1933, 1935 z promocji zaś 1932 i 1934 tylko tych, którzy podlegali powołaniu na ćwiczenia w roku budżetowym 1935/36, a ćwiczeń tych z jakichkolwiek powodów nie odbyli, pozostał tych ofic. rez., którzy w roku ubiegłym ukończyli kurs d-ców szwad. w Bryg. Kaw. Baranowicze i w Stanisławowie.

Artylerja

promocji 1932, 1935, z promocji zaś 1931 i 1931 tylko tych, którzy podlegali powołaniu na ćwiczenia w roku budż. 1935/36, a ćwiczeń tych z jakichkolwiek powodów nie odbyli.

Artylerja

promocji 1931, 1933, 1935 oraz wszystkich tych, którzy podlegali powołaniu na ćwiczenia w roku budż. 1935/36, a ćwiczeń tych z jakichkolwiek powodów nie odbyli.

Artylerja

promocji 1931, 1933 oraz wszystkich tych, którzy podlegali powołaniu na ćwiczenia w roku budż. 1935/36, a ćwiczeń tych z jakichkolwiek powodów nie odbyli.

17-טן ה. מ. האָט זיך אויסגעצייכנט מיט פיל גרויסע געוויסע, אונטערשיצנע-דיק באַדרייטער די קאַסעס פון דער רורי-סער צאַל באַזיצערס פון לעאַסן.

אין דעם טאָג זענען געפאַלן 3 גע-וויסע צו 100.000 זענען 2—צו 50.000 זענען 20.000 זענען און נאַטירליך-אין טעגלעכע געוויסע — 25.000 זענען נישט רעכענענדיק די פיל הונדערטער קלענערע געוויסע.

צו 100.000 זענען געווען די נומערן: 161.477, דאָס אייגנטום פון די וו"ה' פ. י. מ. וו. ו. פ. און ג. י. וועלכע פאַרוויינען אין גרויס-פּוילן: 192.588 וועמענס באַזונדערע פּערסענלעך האָבן זיך געפונען ביי די ה"ה: ג. ק. י. פ. א. און ה. ס. איינוויינער פון וואַרשע. קראַקע און כאַניצע: 104.798. וועלכע געפינען זיך אין באַזיך פון די ה"ה וו. ע. און ג. וועלכע פאַרוויינען אין לעמבערג, קאַלעזשי און קושעשאַ-וויץ.

Tabory, uzbrojenie, inten- dencji

Tylko tych, którzy otrzymają imienne karty powołania.

Sluzba zdrowia i weteryna- ryjna

wszystkich, którzy byli objęcie powołaniem na ćwiczenia w roku budż. 1935/36, a ćwiczeń tych z jakichkolwiek powodów nie odbyli, lekarzy med. i wet. z promocji 1933, 1935 z roczników zaś 1895 — 1902 tylko tych którzy otrzymują imienne karty powołania, aptekarzy z promocji 1935 sanitarnych z promocji 1933 i 1935.

Sluzba geograficzna z roczników 1899, 1900 oraz z promocji 1931, 1932 i 1933 tylko tych, którzy otrzymują imienne karty powołania.

Marynarka wojenna

tych, którzy otrzymują imienne karty powołania. Podchorążych rezerwy 1) wszystkich, którzy dotychczas nie odbyli zadnego ćwiczenia z wyjątkiem podchor. rez. lek. med., zakwalifik. po odbyciu sl. czyn. do nomin. na ppor. rez. 2) wszystkich, którzy po odbyciu pierwszego ćwiczenia nie zostali zakwalifikowani do nominacji na ppor. rez. 3) pchor. rez. lek. med., którzy po ukończeniu służby czynnej nie zostali zakwalifikowani do nominacji na ppor. rez.

Tryb postępowania w sprawach odroczeń względnie przesunięć terminów ćwiczeń.

Należyce umotywowane prośby o odroczenie ćwiczeń do następnego roku, względnie o przesunięcie na inny termin tym samym roku kalendarzowym wnoszą oficerowie i pchor. rez. do dowódcy swojej formacji ewidencyjnej najpóźniej na 4 tygodnie przed terminem wyznaczonym dla stawienia się na ćwiczenia.

Prośby wniesione z opóźnieniem nie będą rozpatrywane.

Szczegóły w sprawach odroczeń wojskowych zawarte są w §§ 379-383 rozp. wyk. do Ustawy o powsz. obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 83/34 poz. 757).

ה. ה. פּוּשִׁין האָבן די אַקציו-באַזאַמטע געטונען אַ פאַרבאַהאַלטן פּעקעלע סאַ-כאַרין.

דער אַקציו-אַמט, ציט איצט צו ה' פּוּשִׁין צו פאַרבאַהאַלטן לעקטיט פאַר פּרעמדע חטאים.

יום טוב/דיקע געשעען

ה' שמואל וזממן האָט גישט קיין מול ביים דאווענען נעבער. פאַר-לאָנג-דיק דאָס סאַקאַלעווער שטיבל און ער געקומען אין תּרשיש, פון דאַנען ווידער האָט ער אויסגעגירט אין גרויסן בריש. פּילנדיק ויך אַלס, סאַקאַלעווער" האָט ער דאָ אויך געוואָלט זיך באַזונדער מיט דער סאַקאַלעווער תקיפות. דערי, בער טאַקע איינעמענדיק ויך פאַר א ייד, האָט ער איינעם אַ בעל-מלאכה באַשראַפט נישט מער און נישט וועני-קער, ווי מיט אַ פּאַטל! סאָו אַנט-שטאַנען אַ מהומה, ווען נישט וויטקע מענטשן, וואָלט ער אַרויס רטוק אַברים.

די סוחרים אַרגאַניזירן זיך

זי קעגנאַמישע לעגע פון יידישן סוחר ווערט וואָס אַ טאָג ווייטער אַליץ רעגיר. די סוחרים האָבן לעצטנס שוין פאַרשטאַנען, דאָס זיי מוזן זיין ווי גע-העריק אַרגאַניזירט. אַלס באַזייוו דערצו האָט געווינט די מאַסן-באַזוכטע סוחרים. פאַרזאַמלונג, וועלכע איז פאַרגעקומען מיטוואַך אין לעקאַל פון דער קהלה. עס איז געוויילט געוואָרן אַ נייע פאַרזאַמלונג מיט ה' פּנחס נאָטעמאַן אַלס פאַרזיצנדער.

אויפן פּערשן ריף איז געוואָלט גע-וואָרן אַ ענטשפּרעכנדע סומע צו דינען אַ לעקאַל, וואָס וועט קירצלעך אויס-געצירט ווערן.

וועג אַ נאַצי-פּילם אין קינאָ, אַלפּאַ

אַ בריוו אין רעדאַקציע השווער ה' רעדאַקטאָר! איך וועט מיר דערלויבן אויף די שפּאַקטן פון, ביאלער וואַכנבאַרט אויפ-מערקט צו מאַכן, דאָס, דאָס לעצטע דעמאָנסטראַטירט בילד אין קינאָ, אַלפּאַ" א. נ. פּאַט און פּאַטשאַן" און נאָך א היטלעדיש פּילם, וואָס דאָרף בוקאַטירט ווערן און הייסט אין דער אַמטן "צירק-סראַז".

די דירעקציע פון, אַלפּאַ" האָט ערשט מיט דריי וואַגן צוריק אונטער-געשטראַקט. און זי וועט קיין נאַצי-פּילמען נישט ברענגען — און שוין ביים דריטן פּילם, האָט זי איר צוזאָג גע-בראַךן.

צי מיט זי, אַז דאָס וואָס אַן אַנדערן איז פאַרבאַטן, איז איר דערלויבט צו ווילן זי אַווי-אַרום אַפּדאַקטן דאָס יידישע פּובליקום פאַרן באַזוכן דאָס קינאָ?

צי וועט די דירעקציע אָננעמען דאָס, אַלס וואַרונט אויף ווייטער אַפּדאַר נישט צו קינאָ באַזוכער.

באַמערקונג מיר וואַרען אויף ארפּע-אַרונגען סדר דער דירעקציע וועגן דעם ענין. רעדאַקציע.

די שמועז פון ציפּערן

וועגן ציפּערן וואָס מען אַפּט, אַז זיי נעמען "טרוקן" און דאָן קאָן מען טייל-מאַ דער זיי נאָך אַ סך אויכעריק — פּיר טער ה' נישט ווערטער.

אַזע שפּרעך פּאָרען איינשטעלן זיי ציפּערן, וועלכע האָבן אַ שייכות מיט די רעזולטאַטן פון דער צייג פון דער 3-טער קלאַס פון דער 35-טער מיליטאַר-לאַסטירע. באַזונדערס דער לעצטער טאָג, דעם